

Màrius Torres

Una fantasma com n'hi ha poques

Farsa en tres actes

A cura de Miquel M. Gibert

MÀRIUS TORRES, TAMBÉ DRAMATURG

L'insigne poeta de la nostra ciutat, Màrius Torres, fou malauradament poc conegut per als lectors durant anys. Han estat les institucions públiques i privades de Lleida les que, amb el temps, han endegat i continuat una tasca d'estudi i de reconeixement merescut per a una figura cabdal de la cultura catalana.

5

Màrius Torres és avui valorat pel públic, la crítica i la ciutadania. Un centre d'ensenyament de la nostra ciutat en duu el nom, el Festival Internacional de poesia Mahalta pren com a referent la seva musa literària, diversos cantautors n'han musicat els versos i, el que és més important, la seva obra és llegida i reconeguda arreu i fora de Catalunya.

Inèdit per a nosaltres fins ara el seu vessant com a dramaturg, amb aquest llibre veu la llum l'única obra teatral que el poeta deixà escrita. És aquest un pas decisiu per al millor coneixement del llegat literari de l'autor i per descobrir-ne nous matisos creatius.

Em resta només agrair a Miquel M. Gibert la seva cura en l'edició del text, i a l'Aula Màrius Torres la seva tasca de conservació i difusió del nostre patrimoni cultural, de la qual el present volum n'és una bona mostra.

Àngel Ros i Domingo
Alcalde de Lleida

INTRODUCCIÓ

Tot i que diversos estudiosos de la vida i l'obra de Màrius Torres —Joan Sales,¹ Mercè Boixareu,² Margarida Prats³— havien deixat constància pública que, entre la documentació del poeta, hi havia una obra teatral titulada *Una fantasma com n'hi ha poques*, no és fins ara que arriba l'edició de la peça, més de setanta anys després d'haver estat escrita. Malauradament, això no és gens estrany en la història de la literatura contemporània del país perquè causes polítiques i culturals que no cal especificar altre cop aquí, ja que són ben conegudes pel públic lector, n'han estat motiu reiterat. Tanmateix n'hi ha dues, en el cas de la peça de Màrius Torres, que vull subratllar: d'una banda, la significació política de la família de l'escriptor, més que no pas d'ell mateix, hauria fet segurament impossible l'edició de l'obra durant bona part de l'època franquista,⁴ encara que

7

1. Joan SALES, "Notícia biogràfica" a Màrius TORRES, *Poesies*. Prefaci per Carles Cardó. Barcelona: Ariel, 1964 (4a edició), p. 7-71.

2. Mercè BOIXAREU, *Vida i obra de Màrius Torres*. Barcelona: Selecta, 1968 (Biblioteca Selecta, 409).

3. Margarida PRATS, *Màrius Torres, l'home i el poeta*. Barcelona: Edicions del Mall, 1986 (Sèrie Assaig, 9).

4. Només cal recordar, en aquest aspecte, les dificultats polítiques que va tenir, als últims dels anys seixanta i als començaments dels setanta, aquell cercle cultural anomenat Esbart Màrius Torres per organitzar el premi anual de poesia que duia el nom del poeta.

Personatges

*Lady*¹ VIRGINIA²

DIANA, 25 anys

MARIA, serventa, 65 anys

Lord³ FREDERIC, 70 anys

AUGUST, 30 anys

L'INSPECTOR⁴

Dos AGENTS⁵

17

L'acció, [en l']època actual.

1. A la Gran Bretanya, tractament donat a la muller d'un lord o un sir, a la dona que té en propietat un títol nobiliari i a la filla d'un duc, marquès o comte. Vegeu <<http://www.grec.cat/cgi-bin/hecc12.pgm?NDCHEC=0118756>>.

2. Malgrat el nom que consta aquí, el personatge, al llarg de tota l'obra, serà anomenat «Elissa» o «Lady Ferguson».

3. Títol que tenen a la Gran Bretanya els pars del reialme i altres nobles (ducs, marquesos, comtes, vescomtes i barons), el qual precedeix el nom patronímic. Vegeu <<http://www.grec.cat/cgi-bin/hecc12.pgm?NDCHEC=0120584>>.

4. Aquest personatge no apareixerà en cap moment de la peça. Només en una rèplica de Diana —acte 3r, escena 4a—, un dels dos agents de policia en escena serà anomenat «inspector».

5. Tant en les designacions dels interventors com en les acotacions i les rèpliques, aquests personatges apareixeran com a «detectius» o «policies».

ACTE PRIMER

18

Vestíbul del castell. Al fons, la porta d'entrada, que dona al parc, i un gran finestral discretament gòtic. A l'esquerra de l'espectador, arrenca da d'una ampla escala que condueix als pisos superiors. A la dreta, gran escalfapanxes, amb un banc de fusta amb respatlles, orientat de cara al públic. Pocs mobles. Una cadira davant del banc, d'esquena al públic. Arques, pandòplies, barguenys, tauleta baixa davant la llar. Un altre banc de fusta sota el finestral. Damunt de l'escalfapanxes, gerres d'aram i de vidre, buides i amb flors boscanes. Una arqueta entre les gerres. Damunt, penjat al mur, un gran retrat de lady FERGUSON amb vestit de fer-se retratar: blanc, llarg, ample, amb volants a les mànegues i a la faldilla, una llaçada rosa a la cintura. Porta una corona de flors boscanes al cap i un ram de ginesta a les mans. També porta un collaret de perles que ha de cridar l'atenció.

És de nit. Es sent soroll de pluja i trons. De tant en tant, resplendors de llamps al finestral. La il·luminació de l'escena ha de venir de l'escalfapanxes i ha de variar d'intensitat segons l'abrandament del foc.

A primer terme, a l'esquerra, una columna gruixuda que sosté un arc.

Escena 1

DIANA i AUGUST.

En aixecar-se el teló, no hi ha ningú a escena. Després d'una petita pausa, es senten cops a la porta del parc. Els cops són cada vegada més forts.

AUGUST, *darrera la porta*: Obriu! Obriu!

DIANA, *igualmente*: Obriu! (*Truquen amb més intensitat i criden. A la fi, obren la porta que estava ajustada.*)

AUGUST: Mira que esperar tanta estona que ens vinguessin a obrir, i tenir la porta oberta!

DIANA: Només ens podia passar a nosaltres. I amb aquesta pluja que cau!

AUGUST: Bé, almenys hem trobat un refugi per esperar que pari de ploure.

DIANA: Tan ras que estava quan hem sortit del poblet. Estic feta una esponja. (*Es treu l'abric i el barret. L'autor s'havia oblidat de dir que DIANA i AUGUST van vestits de globe-trotters,⁶ amb polaines, brusa de llana, jaqueta impermeable i barret de cuir. DIANA porta, a més, un abric de viatge.*) I tu (*senyalant AUGUST*), treu-te la roba! Si no, agafaràs una pulmonia.

AUGUST: Els microbis no poden res contra nosaltres. Som invencibles. (*Es treu, tanmateix, la jaqueta i el barret.*) Quina pega, de posar-se a ploure, ara! (*Deixa la roba al banc, vora el finestral, i avança cap al vestíbul.*)

DIANA, que s'ha quedat a la porta: On vas?

AUGUST: On vols que vagi? A prendre possessió de casa nostra.

6. Anglicisme per anomenar els rodamons. Però, en els anys vint i trenta del segle passat, en nuclis socials més o menys selectes, també s'aplicava el substantiu als grans viatgers de l'època. Màrius Torres l'usa aquí més aviat en el primer sentit.